

RIMNieuws

Nummer 42 – 3de kwartaal 1998

Driemaandelijks tijdschrift - Afgiftekantoor Mechelen 1 -
V.U. Frans Geys, Hoveniersstraat 16, 2800 Mechelen

Colophon

RIMNieuws is het driemaandelijks orgaan van Restauratie Integratie Mechelen v.z.w. ("RIM").

Vele personen hielpen ons aan materiaal om dit nummer samen te stellen. Toch is het in de eerste plaats schatplichtig aan het studiewerk en het monnikengeduld van de HH. Sermeus, Onzia, Berlemont.

Layout: Peter Van den Bossche

Fotografie: Frans Geys

Abonnementen op RIMNieuws kunnen onderschreven worden door storting van 350 F op rekening 320-4195088-05 van Restauratie Integratie Mechelen.

Indien het adresetiket voorzien is van een kleurcode, is uw abonnementsgeld voor het lopende jaar nog niet voldaan. Gelieve dit dan zo spoedig mogelijk te storten om ook in de toekomst RIMNieuws te blijven ontvangen.

Inlichtingen: RIM, p/a Patrick Egels, Vekestraat 8, 2800 Mechelen (015/412708)

Bezoek ook de RIM website: <http://citelec.vub.ac.be/rim>

Wet van 08/12/92 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer: de gegevens aangaande de RIM-leden zijn opgeslagen in het bestand beheerd door RIM v.z.w., en worden slechts gebruikt voor interne administratieve doeleinden. Het ledenbestand van RIM v.z.w. wordt niet aan derden medegedeeld. Als U wil kennis nemen van de gegevens over uw persoon in ons bestand, kan dit mits eenvoudige schriftelijke aanvraag (een kopie van uw identiteitskaart insluiten) aan RIM v.z.w., Dageraad straat 45, 2800 Mechelen. Indien zou blijken dat onze bestanden onjuiste gegevens bevatten, zullen deze op uw aanvraag worden aangepast.

Editoriaal

MERCURIUS:

Wil de stad de zwarte piet trekken ?

De actualiteit heeft er ons toe gedwongen het op stapel staande RIM - nummer volledig te herwerken en een spoeduitgave aan het Mercurius-project op de Lamot-site te wijden!.

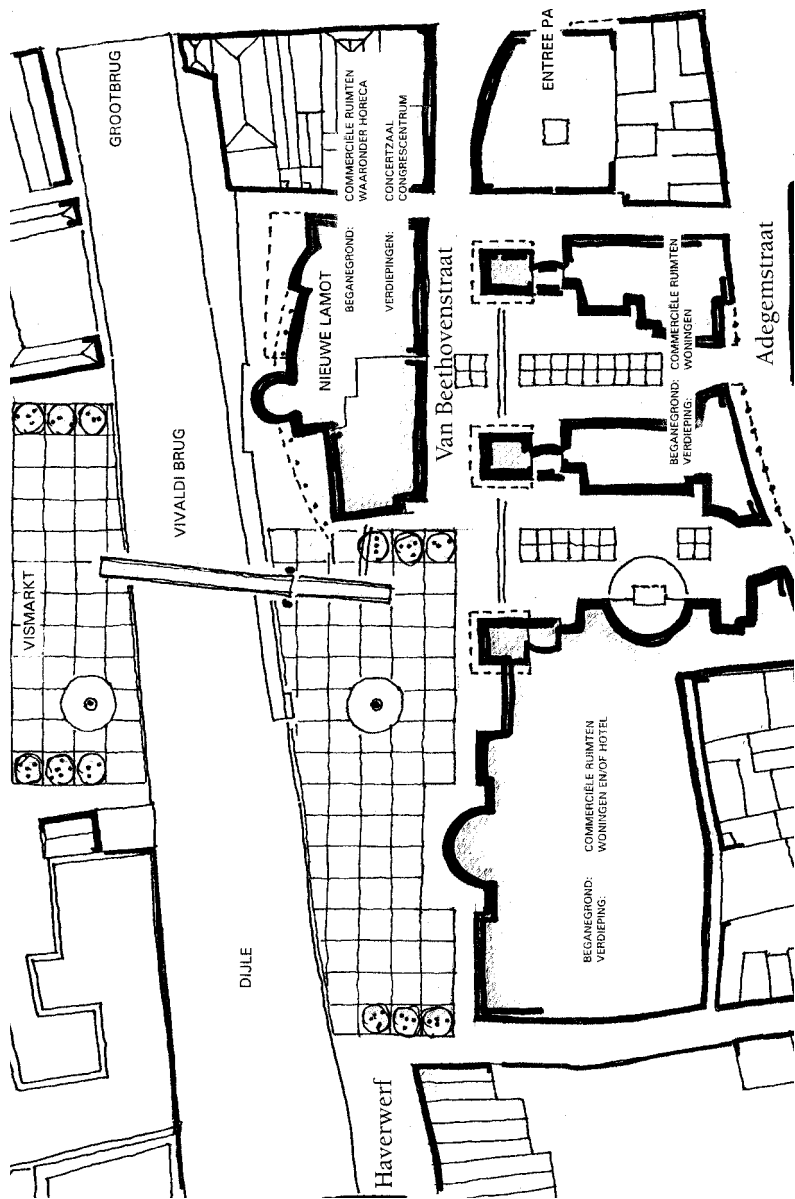
RIM kan zich volledig achter de Mercurius-idee van de Vlaamse regering scharen, wanneer deze de wil uit, om ernstige beperkingen op te leggen aan de uitbreiding van bestaande en de oprichting van nieuwe winkelcentra buiten de stad. (P.S. Technopolis is geen winkelcentrum maar een doe-centrum)

Dat de Vlaamse regering daarnaast een positief initiatief neemt, namelijk het Mercurius-project, om de commerciële centra in de binnensteden te versterken en uit te bouwen, juicht RIM eveneens toe.

We feliciteren dan ook het stadsbestuur en diegene die haar dossier samenstelden, met de toezegging van subsidies door de Vlaamse regering, voor de Lamot-site.

Dit is inderdaad een zere plek langs de te promoten handelsdriehoek Vijfhoek- Grote markt-Korenmarkt.

Kenners van Griekse en Romeinse mythologie en van onze heiligen weten echter dat Mercurius, de Romeinse naam voor de god Hermes is. Mercurius en Hermes waren de Goden van de handel, de handelaars en van de snelheid. Sinterklaas was de patroon van de handelaars en evenals Mercurius en Hermes riep ook een

Het "project" voor de site Lamot

ander soort lieden, mensen die soms snel rijk werden, zijn bescherming in.

Als we de huidige invulling zien, die de stad nu aan de Lamot-site wil geven, dan vrezen we dat Mercurius hier de patroon wordt van mensen die snel winst willen maken en de stad met een dubbele zwarte piet laten zitten.

Het Mercurius-project verwordt tot een vrijbrief om met overheidssubsidies de laatste restanten van een oude stadsbuurt te slopen. Na de kaalslag worden vervolgens, met "een jaren zestig visie" zoveel mogelijk appartementen gebouwd.

Appartementen die geen blijvende bewoners aantrekken. In plaats van een verdichting van bewoning, mogen we voor een verdichting van leegstand vrezen. Een nieuwe Euroshopping hier is niet denkbeeldig. Dit is de eerste zwarte piet die de stad zichzelf toebedeeld.

Dat de stad voor zichzelf het moeilijkste gebouwen-complex langs de Dijle gekozen heeft, siert haar. Maar hoe ze in dit complex met een redelijk budget en respect voor de bestaande architectuur de culturele publiekstrekker met congres- en concertzalen kan verwezenlijken, die de handelsdriehoek Korenmarkt-Vijfhoek-Grote Markt een nieuwe sterke invalshoek moet geven, is ons een raadsel. We zijn er dan ook van overtuigd dat dit een tweede zwarte piet is, die de stad zichzelf toekent.

En met het slagen van deze publiekstrekker staat of valt de hele Mercurius-strategie van de Lamot-site. We vrezen dat het hier om een wensdroom gaat. Intussen maken promotoren van deze wensdroom gebruik van overheidssubsidies en stadsgelden om grote delen van de site, de Pekton inclusief snel te slopen en vol beton te storten.

Daarom een speciaal Mercurius-nummer met bij wijze van inleiding en waarschuwing: De euforische tekst die de stad zelf verspreidde naar aanleiding van de afbraak van de stadshalle aan de Botermarkt en de bouw van de euroshopping bijna dertig jaar

geleden in 1969.

Naast een site beschrijving, moeten tekstuittreksels uit het subsidiëringdossier van de stad en de toelichting van de Vlaamse Regering de tegenstrijdigheid tussen het loofwaardige denkwerk en het huidige project in de verf te zetten.

De "Zeedijk" aan de Varkensstraat

Omdat men met betrekking tot de woongelegenheid op de Lamot-site opteert voor appartementsblokken, raden we de lezer een bezoek aan de "Zeedijk" -de Varkensstraat- aan. Hoeveel appartementen zou het bouwbedrijf Van Poppel er al verkocht hebben ?

Gaat men de stad werkelijk aantrekkelijker maken door de Pekton af te breken en te vervangen door appartementen waar geen vraag naar is ?

RIM kan de verzuchtingen van de buurtbewoners naar een kleinschalige rijhuisverkaveling delen. Een rijhuisverkaveling die het architectonisch waardevolle intact laat en waarbij de overheid op voorhand een aantal collectieve voorzieningen voor heel de buurt

ontwikkeld heeft. In deze optiek kunnen de waterstraatjes en al het waardevolle bewaard blijven. Een deel van de waterstraatjes blijft openbare weg voor iedereen, een ander deel wordt een binnenweg om langs de tuinen de verschillende eigendommen met de fiets of te voet te betreden.

Ook is het noodzakelijk dat om het verleden van de stad en de sociale verhoudingen die er waren te kunnen beleven, er een herkenbare weliswaar gerenoveerde industrieel-archeologische site aan de Dijle bewaard blijft !

Erik Nobels

De Steenstraat rond 1905

Nieuw gebouwencomplex op de Botermarkt

(Tekst overgenomen uit brochure Stad Mechelen - 1969)

De huidige stadsfeestzaal in de Fr. de Merodestraat is verouderd en beantwoordt niet meer aan de hedendaagse eisen.

Vele Mechelse verenigingen wensen trouwens te kunnen beschikken over een moderne feestzaal voor het organiseren van feesten, dansavonden, enz.

Anderzijds is er in de binnenstad, zoals in de meeste steden van ons land, een acuut gebrek aan parkeergelegenheid.

De stadshal in de Botermarkt leek voor het stadsbestuur de gewenste plaats om aan deze beide problemen een oplossing te geven.

Een openbare aanbesteding werd uitgeschreven, en de voorkeur werd gegeven aan een ontwerp ingediend door een bouwonderneming van het arrondissement Mechelen.

Dit ontwerp voorziet het oprichten van een complex, 29,50 m hoog, dat bestaat uit twee feestzalen die eigendom worden van het stadsbestuur. Het overige deel van het gebouw omvat een overdekte parkeerplaats, een winkelcentrum, kantooruimte en restaurants. Dit tweede gedeelte wordt door de privé-sector gebouwd en uitgebaat, zonder dat het stadsbestuur hier rechtstreeks betrokken is.

Het hele complex is ingedeeld als volgt:

A. - De twee stadsfeestzalen:

De ingang is langs de Botermarkt.

- 1) In de kelder: bergkelders, verwarmingsinstallatie en stookoliekelder;
- 2) op de gelijkvloerse verdieping: grote inkomhal en trappen naar de eerste en tweede verdieping, afzonderlijke dienstingang en noodtrap, bergplaats en loketkantoor; afzonderlijke lift van de kelder naar de tweede verdieping;
- 3) op de eerste verdieping: traphal met vestiaire, toiletten en nooduitgang. Grote feest- en danszaal voor ruim 700 personen, met buffet en podium.

4) op de tweede verdieping: een groot deel hiervan is opgenomen in de ruimte van voormelde feestzaal; verder zijn op deze verdieping gelegen: een kleinere feestzaal voor ± 120 personen, een café-bar voor 60 personen, dienstlokalen, bergplaatsen en toiletten.

B. - Het parkeergebouw:

Boven de begane grond, van de 4de tot en met de 10de verdieping, wordt een parkeergebouw opgericht voor 463 wagens.

C. - Het winkelcentrum:

Op de gelijkvloerse verdieping is er een open doorgang - galerij met afzonderlijke winkels voorzien, met in- en uitgang op de Botermarkt en de Muntstraat. Het nieuw winkelcentrum, ongeveer 1200 m², is verdeeld in een 25-tal panden van verschillende

grootte. Alle winkels zijn reeds in optie genomen, voor meer dan 90% door Mechelse handelaars en winkeliers.

D. - De kantoorruimte:

Op de eerste, tweede en derde verdieping aan de Muntstraat en Huidevettersstraat, is meer dan 1000 m² kantoorruimte voorzien.

E. - De restaurants en cafés (Botermarkt)

- 1) Op de achtste verdieping: een restaurant-café voor 100 personen, met daarbijhorende dienstlokalen.
- 2) Op de negende verdieping: een banketzaal voor 80 personen met bar voor 25 personen, eveneens met de nodige dienstlokalen en vestiaire.
- 3) Een cafetaria op de dakverdieping voor 75 personen, met dienstlokalen.
- 4) Een dakterras voor een honderdtal verbruikers.
Dit terras is gescheiden van de dakparkeerplaats door bloemenversieringen.

Dit zeer moderne complex, opgevat in een esthetisch verantwoorde stijl, zal het uitzicht van de Botermarkt aanzienlijk verbeteren. De aanvang der werken: nog vòòr december 1969.

De weg naar de hel is bezaaid met goede voor-nemens....

In 1970 schreef de Belgische Socialistische Partij over de mega-projecten van de stad:

“Mechelen wordt een kongresstad

Hiervoor zijn nu reeds alle voorbereidende maatregelen getroffen; honderden parkeerplaatsen worden thans gebouwd in de binnenstad, de plannen voor een nieuwe stadsschouwburg in de Keizerstraat zijn klaar. Naast het Vrijbroekpark komt er een privé-initiatief na onderhandelingen met het stadsbestuur: een ultramodern hotel met 100 kamers, congres- conferentie- en vergaderzalen, restaurant en bar. De socialisten maken van Mechelen een Vlaamse stad met standing waar nationale en internationale congressen gehouden worden...”

De Lamot-site: een met hernieuwde kaalslag en verdere grootschaligheid bedreigde buurt.

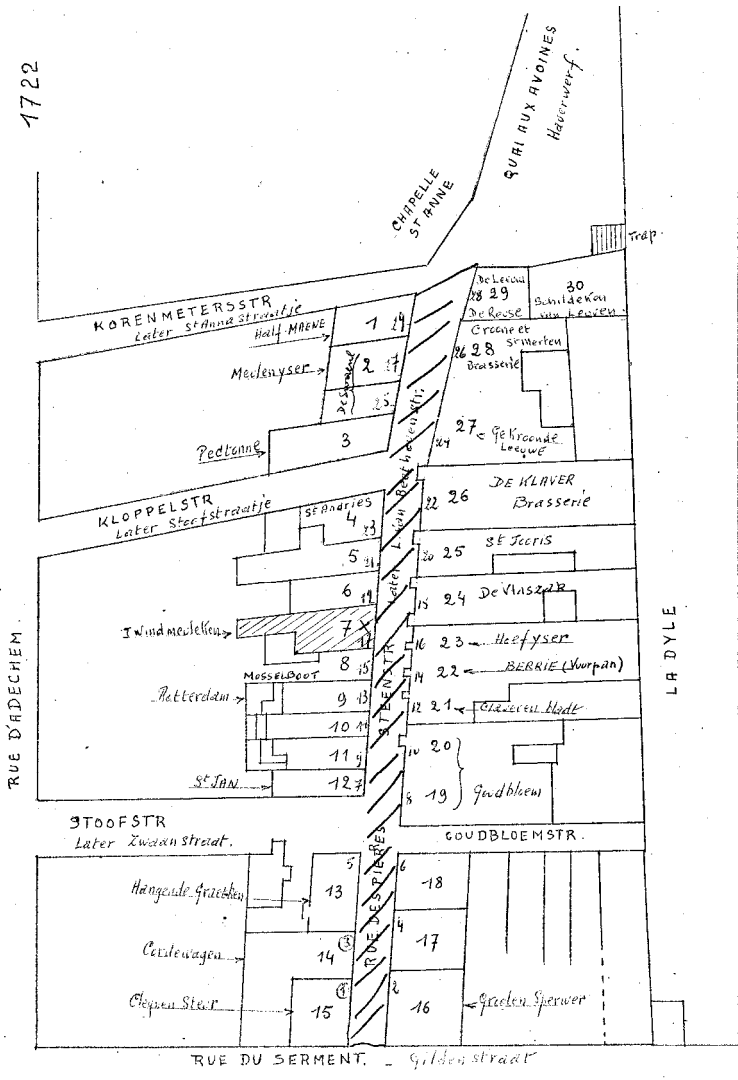
In 1936 heette de Van Beethovenstraat nog de Steenstraat. In dat jaar werd er ook een gedenkplaat aan de Mechelse roots van Ludwig van Beethoven angebracht.

De industriële schaalvergroting die in de twintigste eeuw in deze omgeving plaatsvond, heeft het oude middeleeuwse havenkarakter van de omgeving integraal gewijzigd. Alleen het stratenplan soms ingekapseld in de gebouwen bleef bewaard en eigendom van de stad.

De Haverwerf met St. Anna kapel rond 1900

Het lag voor de hand dat de nieuwe constructiemethodes, meer aan bod kwamen in deze industriële site dan elders in de stad. Toch blijkt ook uit de industriële architectuur van het in verschillende fasen opgetrokken brouwerij-complex, dat de tweestrijd tussen traditie en modernisme ook in de industriële architectuur sterk gespeeld heeft. Dit maakt dan ook de blokken tussen de Dijle en de Van Beethovenstraat

De Steen straat (Van Beethoven straat) in 1722

en tussen de Guldenstraat en de Zwaanstraat uniek. Waar vind je nog in een historische binnenstad bij het water zulke industriële complexen die getuigen van een nu uit de stad gebannen activiteit? Samen met het seniorendorp aan de overkant geven ze dit

De Steenstraat in 1926

stukje BinnenDijle een uniek karakter.

Het oudste gedeelte waar men voorlopig nog aan een gedeeltelijke renovatie denkt, is gesitueerd tussen de Van Beethovenstraat en de Dijle. Dit deel kreeg zijn huidig uitzicht vooral in 1922. De bakstenen gevel rust op een natuurstenen sokkel. De nagenoeg blinde gevelwand wordt geritmeerd door vlakke pilasters met eenvoudige kapitelen. De gevelwand wordt centraal onderbroken door een neo-barokke halsgevel van twee

bouwlagen. De binnenconstructie is gebaseerd op een betonskelet en de dakconstructie bestaat uit ijzeren vakwerkliggers met klinknagel verbinding. De originele brouwzaal met koperen ketels is nog steeds aanwezig. De traditionele gevelelementen moesten de moderne bouwstructuur verhullen. (Merkwaardig dat men het noodzakelijk vindt met deze grootschalige neo-barok halsgevel het historische Mechelen "lippendienst" te bewijzen, terwijl men voor het overige de wijk met al zijn pracht en praal bijna genadeloos vernietigt.)

Het contrast met de overzijde is kenschetsend voor de evolutie van de bouwmode tijdens het interbellum. Het oudste stuk van dit gebouw is opgetrokken in de jaren dertig naar het ontwerp van J. Lauwers. Deze constructie in gele baksteen op een arduinen plint leunt aan bij de nieuwe zakelijkheid. Het gebouw heeft

een pamflettair tintje door de merkwaardige lichtkolom in de Adegemstraat, een halfronde uitbouw met het opschrift 'Lamot'.

Hier zou alleen een deel van het hoekgebouw met deze lichtkolom overblijven. "Kazerne-achtige flatgebouwen" om de terminologie van de buurtbewoners te gebruiken - "hoogwaardige woongelegenheden" om de terminologie van het stadsbestuur te gebruiken, worden hier gepland.

In het blok tussen de Guldenstraat en de Zwaanstraat, tref je in architectuur versteend een veelheid van visies over architectuur, monumentenzorg en misschien welbegrepen belang van de architecten aan. Het Directeursbureau met zijn meubilair in de Zwaanstraat vertoont nog typische modernistische kenmerken.

De verplaatste deels houten, deels stenen gevel van de Pekton geeft de nostalgie naar het verleden weer. Behalve een deel van de gevels aan de Guldenstraat zou ook hier niets bewaard worden.

Ook de Pekton wordt met de grond gelijkge maakt omdat hij minderwaardig zou zijn ten overstaan van de geplande flats.

Dit alles maakt dat er van de grote, industrieel-archeologisch waardevolle site, waarvan de stad in

De brouwerij Lamot in 1937

De "lichtzuil" aan de Adegem straat

haar teksten om de subsidies te bekomen gewaagt, bitter weinig overblijft.

Merkwaardig toch dat keer op keer in dezelfde buurt dezelfde fouten herhaald worden. Behalve een deeltje van het gebouw met de lichtkolom moeten de modernistische grootschalige gebouwen van Lauwers en Chabot wijken voor een nieuwe grootschaligheid. Toch zijn er verschilpunten. In tegenstelling tot Chabot en

Lauwers, kunnen de huidige stedenbouwkundigen en architecten lessen trekken uit ervaringen met grootschalige wooncomplexen. Bovendien weet men dat de grootschalige ruimtes van Chabot en Lauwers intensief de bestemming gehad hebben waarvoor ze gebouwd werden.

Dat Chabot en/of Lauwers ? voor de Pekton die op zijn oorspronkelijke plaats in de weg stond, een nieuw leven gezocht heeft roept vragen op. Ook een ander gebouw uit de buurt - St.-Antonius - werd, weliswaar veel minder geslaagd overgeplant. Toch merkwaardig dat deze twee houtskeletbouwstructuren bij hen schijnbaar genade vonden. Waarom weken deze twee toon-

aangevende modernisten plots af van hun “nieuw en beter” principe. Beseften ze beter dan de huidige ontwerpers de waarde van de Pekton en konden ze zich met een verhuis verzoenen omdat het houtskelet-bouwen waren of waren er andere redenen ?

Lamot in de jaren zeventig

Het verhaal van de Pekton

Houten gevels: een troefkaart voor Mechelen !

Geen enkele andere stad in de Nederlanden telt zoveel houten gevels als Mechelen. Wil je houten gevels in de Nederlanden bestuderen, dan begin je best met een bezoek aan Mechelen. Mechelen moet dan ook zijn uitzonderlijk houten gevelbestand met de grootste zorg plegen.

Een gebouw op pootjes

De oorspronkelijke "Pekton" (1910)

Oorspronkelijk stond "De Pekton" op de hoek van de toenmalige Steenstraat en het nu in het brouwerijcomplex ingewerkte Stooftstraatje. Het was toen met de houten puntgevel naar de Steenstraat gekeerd.

Haar naam "Pekton" verwijst duidelijk naar de havenbedrijvigheid van bewuste wijk.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog was "De

Pekton", zoals de nabijgelegen IJzerenleen, zwaar getroffen. In tegenstelling tot de IJzerenleen die een nep-reconstructie was, werd wat van "De Pekton" overgebleven was, in 1931 op enkele uitzonderingen na volgens het oorspronkelijke model aangevuld.

Tussen 1946 en 1953 werd ze naar haar huidige standplaats overgebracht. Alwaar ze weer door een megalomaan project bedreigd wordt.

De gerestaureerde "Pekton" (1931)

Een houten gevel met een eigen verhaal

Qua grootte is de Pekton te rangschikken tussen enerzijds "De Duivels" en anderzijds "De Waag" en de "Steur".

H. Sermeus stelt in zijn boek over de houten gevels van Mechelen dat de voorgevel van dit gebouw meer bij de voorgevel van "de Steur" aanleunt dan bij de andere grote houten gevels van Mechelen. Maar dat hij duidelijk een uitgesproken eigenheid heeft en op menig punt grondig afwijkt van "de Steur"

Sermeus denkt dat de oorspronkelijke Pekton tussen 1500 en 1550 opgetrokken werd en dat ze oorspronkelijk een binnenruimte - benutting vergelijkbaar met de Vijgenboom en de Prins van

De verplaatste "Pekton" (1970)

te gepland.

2) In het gelijkvloerse vakwerkgeraamte is geen toegangspoort uitgespaard. In dit diephuis bevindt de toegangsdeur zich in de langste gevel. Het doet ons denken aan oudere plattelands-architectuur waar de richting van de gebouwen dwars op de straat staat en de ingang zich opzij in de langste gevel bevindt. Het oost-west richten van de gebouwen beschermden ze dan ook tegen de overwegende westen-winden.

Parma had.

Op drie punten wijkt deze gevel echter aanzienlijk af van de andere houten gevels van Mechelen en bijgevolg moet hij absoluut bewaard blijven.

1) Alhoewel het om een relatief statig huis gaat, is er op de eerste verdieping van de houten gevel slechts een venster van vier vakwerk-modulen. Elders in Mechelen wordt bij houten gevels met dezelfde allure een vensterrij over de hele gevelbreed-

3) Volledig ongewoon is dat het vakwerk van het gelijkvloers volledig in "blauwe" koolkalksteen is uitgevoerd. Zulks komt in geen enkel ander houten huis van de stad voor. Deze koolkalkstenen structuur met steenkappersteken is origineel.

Het laten verdwijnen van " De Pekton " is niet alleen een aanslag op het culturele erfgoed van Mechelen maar staat ook volledig haaks op het commercieel strategisch plan Mechelen, waar dit laatste stelt dat: **"De geschiedenis, het ruimtelijk patroon en het bouwkundige erfgoed, zijn namelijk van onschatbare waarde voor het commerciële centrum en voor de uitstraling van de stad."**

S i n t - Antonius: een verlo- ren gelo- pen gevel

Aan de lange Hairgracht nr° 12 staat een diephuis tendele opgetrokken naar model van het huis St.-Antonius uit de huidige Van Beethoven straat. Ook materialen uit het oorspron-

Het huis St-Antonius in de Steen straat (±1920)

Het huis 12, Lange Hairgracht

kelijke huis "St-Antonius" werden door architect Hyacint Vermeulen in deze bouw verwerkt.

Alhoewel dit huis een vakbouw-uitwerking heeft, neemt H. Sermeus het niet op in zijn boek over de houten gevels van Mechelen.

Sermeus kende dit gebouw nochtans, maar vond dat het, gezien de wijze waarop het verplaatst en herbouwd was, geen bijdrage meer was tot het patrimonium van houten gevels van Mechelen.

Het Waterstraatje of het Goudbloemstraatje

Drie straatjes in Mechelen droegen in het verleden volgens kanunnik Laenen de naam Waterstraatje. Opvallend is dat twee van deze “Waterstraten” pal in elkaars verlengde liggen, slechts gescheiden door de Dijle.

Was hier de overgang over de Dijle vooraleer de Grootbrug gebouwd werd. Doorwaadde men hier met paard en kar eventueel de Dijle bij laag tij ? Zou de dijlebodem hier gekasseid zijn ??

Dit waterstraatje evenals het ertegenoverliggende behoren ontegensprekelijk tot de oudste sporen van Mechels verleden.

Guldenstraat

De gevels van de Guldenstraat stralen het belang van de ligging uit.

De Guldenstraat ligt op de route Katelijnestraat, Onder den toren, Steenweg Ijzerenleen, **G u l d e n s t r a a t**, Korenmarkt, Hoogstraat Brusselpoort. Tot begin deze eeuw was dit de belangrijkste verbindingsweg tussen Brussel en Antwerpen.

Het “Waterstraatje” van Lamot

In de Guldenstraat staan er in de Brouwerij-site naast geklasseerde gevels ook niet geklasseerde gevels met een grote potentie die de geklasseerde gevels mooi aanvullen. Deze gevels raken is volledig uit den boze overeenkomstig het Commercieel strategisch plan Mechelen. Dit plan dat het Mercurius project wil versterken stelt dat zoals elders aangehaald is :“De geschiedenis, het ruimtelijk patroon en het bouwkundige erfgoed, zijn namelijk van onschatbare waarde voor het commerciële centrum en voor de uitstraling van de stad”. Deze redenering kan men in grote mate herhalen voor het hele bouwblok tussen de Guldenstraat en de Zwaanstraat

De Guldenstraat

Overwelfde parking

De overwelfde Lamot parking heeft de Mechelaars nooit kunnen bekoren. Bleef de oudere generatie haar misschien het verdwijnen van de St.-Annakapel en het erbijhorend straatje verwijten?

Waar vind je in Mechelen zo een open overdekte ruimte ? Zou ze met een nieuw geactualiseerd omhulsel niet opnieuw dienst kunnen doen?

De dagelijkse markt

De parking van Lamot aan de Haverwerf

die vroeger gehouden werd aan de Zandpoortvest is al enige tijd uitgeweken naar de omgeving van het Keerdok. Zouden deze handelaars niet liever hun marktgebeuren laten plaatsvinden in de overdekte eventueel langs de buitenzijde geactualiseerde Lamot-parking? Zou dit geen dubbele versterking zijn van de handelsdriehoek “Korenmarkt, Grote Markt, Vijfhoek” door enerzijds tegen een lage kostprijs een perifere handelsactiviteit terug naar het centrum te brengen en anderzijds de hogerge-noemde handelsdriehoek te versterken?

Men kan zich echter afvragen of een handelsattractie in deze site de handelsdriehoek niet nodeloos uitstrekt? Maar waarom plant de stad er dan commerciële ruimten?

Bitterzoetjes

De Pekton is wel waardevol.

Dat H. Sermeus “De Pekton” in zijn boek over de houten gevels opneemt en de verplaatste St.-Antonius niet, ontkracht de wensdroom van de huidige project ontwikkelaars dat “De Pekton” geen historisch waardevolle gevel zou zijn. Meer nog door de huidige standpunten errond wordt het verhaal van de Pekton ook wat monumentenzorg betreft, nog waardevoller !

De Van Beethoven straat in 1970. De gevel van de Pekton (links) zou, witgeschilderd, veel meer licht in de straat brengen.

Bovendien helpt hij vandaag moeilijk begrijpbare wetsbepalingen te situeren zoals art 7 van de Erfpachtwet die stelt dat de Erfpachter voor het einde van de erfpacht de door hem onverplicht opgetrokken gebouwen en beplantingen mag wegnemen.

In het verleden kon je de houtskeletbouw structuren monteren en demonteren en waren tevens de waardevolle bouwstenen ervan ook herbruikbaar omwille van de zachte en soepele metselspecie. Het harde cement van tegenwoordig heeft

niet alleen voordelen!

Witkalken van de Pekton

In zijn boek over de houten gevels van Mechelen, stelt H. Sermeus dat de huidige Pekton eigenlijk opnieuw gerestaureerd dient te worden. Zo stelt hij ondermeer voor de gevels in een lichte tint te kaleien.

Dat de Pekton vroeger een wit uitzicht had, kun je elders in dit nummer op foto's vaststellen. Op de hierbij afgedrukte foto kun je bovendien vaststellen dat de witte muren van het buurhuis van de Pekton de straat opvrolijken. Indien men de raad van Sermeus volgt, dan zou een Pekton met witte muren, de straat veel beleefbaarder maken.

Terrasbouw aan de Dijle

Men wil de mensen terug naar de stad lokken met de slogan "wonen langs water". De meeste mensen die terug naar de stad komen en er willen investeren zoeken een woning met tuintje.

Tussen de Lamotparking en de Dijle is er een groot hoogteverschil. Indien de stad geen functie vindt voor de eventueel in nieuwe vorm gegoten parkeerruimte, moet men dan hier niet denken aan woongelegenheden met terrasbouw?

Vivaldi brug

De door de stad geplande voetgangersbrug tussen de Vismarkt en de Haverwerf krijgt de welluidende naam van "Vivaldi-Brug". Volgens de ontwerpers ervan is deze brug hoogstnodig want anders liggen de geplande commerciële ruimten van de Lamotsite los van een mogelijk commercieel circuit.

Dat men deze zevende brug over de Binnendijle de naam Vivaldi-brug geeft, is symptomatisch voor het hele project. De naam Vivaldi is Mechelenvreemd, tenzij ze zou verwijzen naar de elders in Mechelen gelegen horeca-zaak Vivaldi...

Dat men zulks een Mechelen-vreemde naam geeft in een omgeving waar men de Mechelse roots van Beethoven moet promoten om Mechelen meer uitstraling te geven, toont aan dat het geplande project ontworpen is zonder voeling en respect voor de omgeving.

De Adegem straat ter hoogte van Lamot

promoten van die identiteit”.

Met zulke namen en projecten die het verleden van een site zoveel mogelijk van de kaart vegen, kom je terecht in een McDonalds-stad. Een stad waar je dezelfde handelszaken en namen als in alle andere steden aantreft. Een stad met steeds minder een eigen gezicht. Nochtans stelt men in het Commercieel Strategisch Plan Mechelen: “Even belangrijk als het streven naar behoud en eigenheid, is het kenbaar maken en

Huizen aan de Adegemstraat

In de Adegemstraat heeft de stad de geklasseerde diephuisjes 67 en 69 aangekocht. Deze stonden al geruime tijd te verkrotten. De stad zal ze na de nodige restauratiewerken als winddichte karkasgebouwen terug op de markt brengen. Hiermee neemt de stad terug de draad op van een eerder gevoerd beleid. Denken we maar aan het Hof van Habsburg of het huis van Rembert Dodoens.

Waarom zou de stad dezelfde politiek niet voeren ten overstaan van de huizen op de Lamot-site in de Adegemstraat?

Doel van het Mercurius-project voor de Vlaamse regering

De symbiose tussen economie en stedelijke vernieuwing

De Vlaamse regering heeft van de stedelijke vernieuwing één van haar topprioriteiten gemaakt voor de huidige legislatuur. In haar strijd tegen het verval en de verpaupering van de steden stelt de Vlaamse regering dat :

'...Op vele domeinen - gelijktijdig en samenhangend - maatregelen getroffen worden om de vitaliteit van de steden en achtergestelde buurten te herstellen. Hefbomen voor oplossingen liggen op domeinen als gezinszorg, samenlevingsopbouw, werkgelegenheid, huisvesting, ruimtelijke ordening, mobiliteit, onderwijs en opleiding, gezondheid, welzijn, cultuur..'

Door een geïntegreerd en samenhangend beleid wenst de Vlaamse regering de doelstellingen van stedelijk herstel en stedelijke vernieuwing ter realiseren. Binnen het geïntegreerde beleid dienen economische maatregelen een voorname plaats in te nemen. Het verleden toont immers duidelijk aan dat de welvaart van de stad nauw verbonden is met de economische activiteit en werkgelegenheid in de stad: de welvarende steden waren ook meestal die steden die gekenmerkt werden door een grote industriële en/of handelsactiviteit. De laatste decennia is evenwel een proces op gang gekomen van sluiting van ondernemingen en handelszaken in de stad en uitwijking naar locaties gelegen buiten de stad waardoor de economische activiteit in de steden afneemt en de levensvatbaarheid van de steden bedreigd wordt.

Doelstellingen van het Mercurius-project

- 1.) Lokale besturen stimuleren om een toekomstvisie uit te werken voor hun handelsapparaat teneinde een nieuwe

commerciële dynamiek in de steden en kerngemeenten te creëren.

2.) Het aantrekkelijker maken van bestaande commerciële centra zodat de handelsactiviteit in die centra levensvatbaar blijft, ze versterkt wordt en op termijn kan groeien.

3.) De verplaatsing van commerciële centra naar open ruimten buiten de stad en kerngemeenten afremmen.

4.) Verkommerde commerciële centra met groeikansen nieuw leven inblazen en verwaarloosde commerciële panden integreren in het commercieel beleid van de stad of de kerngemeente.

5.) Verruiming van het commercieel gebied met regionale en/ of internationale uitstraling.

Bovenstaande tekstfragmenten zijn afkomstig uit de van de Vlaamse regering uitgaande : "Toelichting voor de lokale besturen over het fonds voor binnenstedelijke commerciële centra"

U kan deze tekst in extenso raadplegen op onze web-site (<http://citelec.vub.ac.be/rim>).

Wat wisten de wijkbewoners erover te vertellen ?

Gazet Van Antwerpen dd. 24 en 25 oktober 1998

Opvallend was de kritiek van de bewoners op het Lamot-project in de buurt. De stad wil daar onder meer aan flatbouw doen en dat vinden de meeste bewoners een kaakslag.

"Winkels? Er staan er genoeg leeg in de buurt. Een concertzaal? Hebben we dat écht nodig nu onze schouwburg weer opengaat. Flats? Dat zijn tijdelijke bewoners die minder met de buurt betrokken zijn. Geef ons een kleinschalig woonproject, daar zijn we veel beter mee

gediend", vinden de bewoners van de Heihoek.

Gazet van Antwerpen, dd. 3 september 1998

"RIM maakt zich zorgen over het behoud van historische, waardevolle panden in Mechelen. Wel, vele bewoners eveneens. Het bestuur van de stad droomt van moderne appartementen - waarvan er al te veel zijn - en industriegebouwen. Velden en weiden worden daarvoor opgeofferd en vele kleine paadjes worden geasfalteerd zodat het landelijke karakter verdwijnt. Over de site Lamot werd al veel geschreven, maar de bevolking heeft de gelegenheid nog niet gehad de plannen in te kijken. Zal het een complex worden dat in deze historische stad zijn geschikte plaats vindt of zal het weer een appartementsblok worden? Wij vertrouwen op RIM."

Wat beweert het stadsbestuur?

In welk kader plaatst het Strategisch commercieel plan Mechelen de Lamot - site ? Met welke teksten geraakte de stad aan subsidie-toezeggingen?

"Die brede visie neemt niet weg dat er bijzonder veel aandacht is gegaan naar de identiteit en de kleinschaligheid van een stadscentrum dat zijn eigenheid ontleent aan een organisch gegroeide kern die nog steeds getuigt van een belangrijke historische achtergrond. De voormalige hoofdstad heeft nog steeds een stuk van dat Bourgondische karakter. Die waarde moet behouden en duurzaam ontwikkeld worden, ook vanuit commercieel oogpunt. De geschiedenis, het ruimtelijk patroon en het bouwkundig erfgoed, zijn namelijk van onschatbare waarde voor het commerciële centrum en voor de uitstraling van de stad.

Een andere waarde die Mechelen nog steeds bezit, is die van een echte woonstad. Ook dat aspect heeft in het plan, niet alleen aandacht en bescherming gekregen, het wordt er ook expliciet door ondersteund. En zoals in de planontwikkeling zo vaak is gebleken, is er ook hier weer sprake van een wisselwerking, want een commercieel plan dat de bewoning ondersteunt, zal tot het onmiddellijk resultaat leiden dat die bewoning de handel schraagt.

De makers van het strategisch commercieel plan hopen in de praktijk een dynamisch evenwicht mogelijk te maken waar begrippen als interactie en samenhang realiteit worden. die samenhang is ook een zeer concreet streven voor wat het commerciële hart van de stad betreft. Het gebrek daaraan, de hiaten, de versnippering, de zwakke plekken behoren tot de belangrijkste problemen die het dringendst verholpen moeten worden

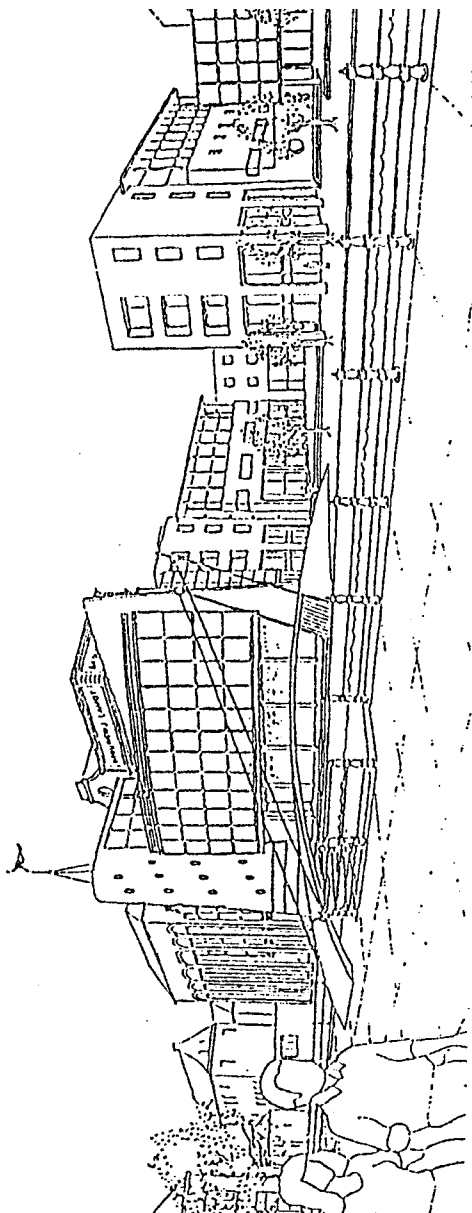
Vandaar ook dat het plan de Lamot site naar voren schuift als prioritair resultaatgericht project dat in aanmerking zou kunnen komen voor steun vanuit het Mercuriusproject.

Deze grote, industrieel-archeologisch waardevolle site, biedt vandaag een desolate indruk en vormt feitelijk, visueel en gevoelsmatig een breuk in het circuit (Grote Markt-Vijfhoek-Korenmarkt n.v.d.r.). De site beschikt echter over potenties om er een exemplarisch herbestemmingsproject van te maken en dat is ook precies wat wordt beoogd : een naar inhoud en realisatie hoogwaardig project dat de belevingswaarde en uitstraling van de stad tot ver over de besten bekend maakt, een voorbeeldproject van internationaal niveau."

Hogerstaande tekst werd in opdracht van het stadsbestuur Mechelen voor het Mercurius-project Mechelen uitgewerkt door BBM, Bureau voor Bedrijfsadvies en Marketing te Brussel en Stramien, Atelier voor Stadsvernieuwing en Ruimtelijke Planning te Antwerpen in samenwerking met Mechelen Koepelplatform.

(Publicatie: Mechelen... weer of geen weer ... meer en veel meer Winkelstad; een strategisch-commercieel plan voor vernieuwing in de binnenstad in het kader van het Mercuriusproject.)

Het "project" gezien van op de Vismarkt

Het Wandelcircuit van het Commercieel Strategisch Plan

In eerste instantie zal het winkelcircuit Bruul -IJzerenleen- Onze-Lieve- Vrouwestraat als één geheel worden opgewaarderd om het regionaal winkelcentrum alle kansen te geven.

Deze doelstelling, die deels ook uitwerking heeft op de interactie tussen commerciële toeristische en woonfuncties, zal in hoofdzaak worden gerealiseerd door ingrepen in de openbare ruimte (herinrichting van straten, inplanting van groen, uitrusting van straatmeubilair enz.). Werken zijn reeds in uitvoering in de Onze-Lieve-Vrouwestraat en gepland voor de Grote Markt en de as naar Nekkerspoel (cfr. bouw van de parking Veemarkt).

Een van de pijlers van de winkeldriehoek is vandaag echter nog de kankerplek Lamot. Om een beter evenwicht te bekomen in het handelsapparaat en om het circuit te sluiten is hier dringend een initiatief noodzakelijk. Dat moet complementair zijn aan de uitstraling van de Bruul (nu het zwaartepunt van het commercieel circuit).

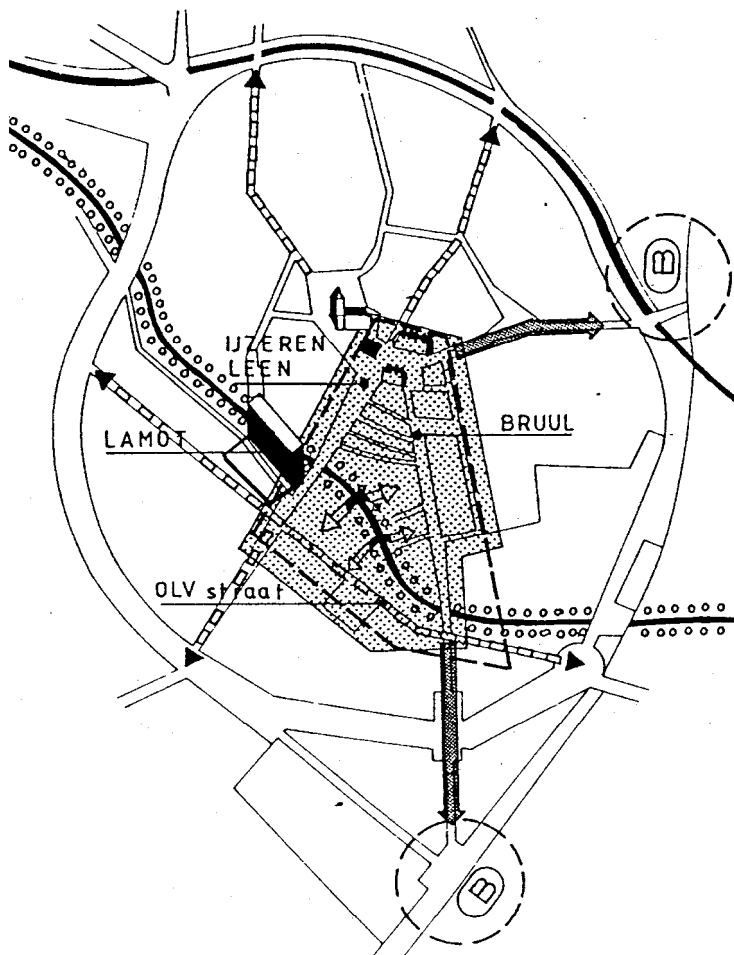
Op iets langere termijn kunnen kortere verbindingen ontstaan tussen Onze-Lieve-Vrouwestraat en Bruul, via Bruggen over de Dijle, door de Korte Schipstraat bv. Ook de uitbouw van het centrum in de richting van de twee stations past in deze uitbreiding. Het potentieel is hiervoor zeker aanwezig.

Verscheidenheid

Nauw samenhangend met het vorig punt zal dit centrum verder worden uitgebouwd met nadruk op verscheidenheid van het kleinhandelsaanbod. Het creëren van 'Winkelvriendelijke straten' moet er toe leiden dat de winkelleegstand wordt teruggeschoefd. Dit zal op zich weer het circuit verdichten en bijgevolg een zelfversterkend effect creëren.

Ook hier speelt het project Lamot een cruciale rol. Door op deze

plek een commerciële bestemming te voorzien complementair aan de Bruul en de overige straten in de kern ontstaat er een nieuw evenwicht. Als deze invulling krachtig genoeg is, kunnen IJzerenleen en Onze Lieve Vrouwestraat zich er aan optrekken en verder ontwikkelen als meer gespecialiseerde winkelstraten.”

De brouwerij Lamot in Klein Willebroek

Dat brouwerij-gebouwen zich wel degelijk lenen voor renovatie, kun je niet ver van Mechelen in het moederbedrijf van de Brouwers Lamot in Klein Willebroek waarnemen.

De activiteiten van deze brouwerij werden in 1995 stilgelegd. Vandaag is het de nieuwe hoofdzetel van de "Seghers better Technology" groep.

Seghers Engineering ontvangt in zijn "Brouwerij" bezoekers uit heel de wereld die op zoek zijn naar de beste technologie voor hun milieuproject. Deze zijn als we Seghers Engineering mogen geloven "Stuk voor stuk gecharmeerd door deze plek, die een goede plek is".

Ook in Boom werden de brouwerij-gebouwen van de groep Lamot gerenoveerd, zonder het industriële karakter van de gebouwen te verbergen.

Rimpels

Technopolis 500 miljoen

Rim zal blijven kritische informatie geven over de Technopolis-vestiging in Mechelen. Hopelijk kunnen we in een volgend nummer melden dat de plannen voor een Ovam-vestiging aan de St.-Katelijnestraat afgevoerd werden en dat Ovam de gebouwen van het Zegel een nieuwe bestemming zou geven.

Verontrustend is wel dat het nieuwe Technopolis project nu volgens de kranten een half miljard zou kosten. Ons werd altijd voorgehouden dat er slechts 360 miljoen was voor het Technopolis-project en dat men wegens de beperktheid van het budget afgezien heeft van de inplanting van Technopolis in het Zegel.

Onze Lieve-Vrouw-Ziekenhuis

De eerste actie van de vorige RIM vereniging, was een geslaagde strijd voor het behoud van het OLV-Gasthuis aan de Keizerstraat.

Bij de recente uitbreidingen van het ziekenhuis, sloopte men waardevolle delen van het oude gasthuis omdat deze in de weg stonden van de ziekenhuis-uitbreiding. In de pers mochten we nu vernemen dat men weer de sloop plant van een oude ziekenhuis-vleugel. Niet omdat men er een nieuwe uitbreiding wil zetten maar omdat men niet weet wat ermee aan te vangen.

Past deze Salami-tactiek om de oersterke gebouwen van het Oude Gasthuis stelselmatig te slopen en al dan niet te vervangen door nieuwbouw met beperkte levensduur in een lange-termijn strategie om later wanneer de discussie over de leefbaarheid van dit Gasthuis afgesloten is, het geheel aan een bouwpromotor af te stoten ?

Mechelenbinnenstebuiten: een terugblik op de zomerwandelingen in 1998

‘Mechelen in de twintigste eeuw’

Sedert 1996 maakt Mechelenbinnenstebuiten deel uit van de vzw RIM. Daarmee neemt deze organisatie een aparte plaats in binnen de Vlaamse verenigingen die met de bescherming van het cultureel erfgoed bezig zijn. Andere verenigingen die kritische stadstoers aanbieden, zoals Brusselbinnenstebuiten en Antwerpen Averechts zijn immers niet verbonden met een drukingsgroep zoals RIM. Door deze specifieke band zijn de gidsen van Mechelenbinnenstebuiten vertrouwd met de meest recente ontwikkelingen in de ruimtelijke ordening en de monumentenzorg te Mechelen. Ook geven ze tijdens de stadswandelingen uitvoerig blijk van hun betrokkenheid bij de actualiteit.

Mechelenbinnenstebuiten is dan ook goed geplaatst om stadstoers uit te werken die de meest recente geschiedenis als thema hebben. Door de naderende eeuwwisseling lag een terugblik op honderd jaar stedenbouw en architectuur te Mechelen al een tijdje voor de hand. In de zomer van 1998 heeft Mechelenbinnenstebuiten er eindelijk eens werk van gemaakt. De evolutie van Mechelen vanaf de belle-époque tot heden werd toegelicht in vijf afleveringen. In feite ging het om een experimentele reeks. Over de meest recente periode bestaan er slechts weinig samenhangende bronnen. Het kwam er ook op aan om te zoeken naar treffende voorbeelden die het verhaal voldoende duidelijk illustreren en die binnen een aanvaardbare onderlinge loopafstand liggen. De voorbereiding verliep dan ook intens.

Onder meer door een geslaagde affichecampagne was de belangstelling voor de zomerwandelingen behoorlijk. Elke zondag gingen twee groepen op stap onder de leiding van de gidsen Erik Nobels en Patrick Egels. Telkens bezochten we enkele representatieve gebouwen en pauzeerden we in een geschikt café. De interesse van de deelnemers was groot. Dat bleek vooral uit de soms nog uren durende nabesprekingen, uiteraard eveneens in

een geschikt kader. Toch viel het op dat sommige mensen op voorhand enkele wandelingen hadden geselecteerd en dat slechts een kleine kern de hele reeks meevolgde. Dat was een beetje spijtig, want we wilden de deelnemers één verhaal in verschillende afleveringen vertellen. Meestal waren herhalingen en verwijzingen broodnodig.

We kunnen tevreden terugblikken op de wandelingen. De deelnemers waren over het algemeen enthousiast over het aanbod. Voor de gidsen was het verrijkend om zich iedere week toe te leggen op een consistent verhaal over slechts enkele decennia van onze eeuw. We kregen ook een ruimere kijk op onze stad. Dat kwam vooral door de voorbereidende gesprekken, de gedachtenwisselingen met de deelnemers en de boeiende nabesprekingen. De confrontatie tussen de historische stad en de vernieuwingen van de twintigste eeuw is voor ons en voor de deelnemers voortaan nog duidelijker in het straatbeeld gegrift. Die visie kan onze verhalen over de stedelijke evolutie van Mechelen alleen maar boeiender maken. Bovendien wordt ook de interesse voor recente monumenten bevorderd. Dat blijft vandaag een belangrijke maar moeilijke opgave.

Mechelenbinnenstebuiten zal verder wandelen op het ingeslagen pad. Het is altijd al de bedoeling van de vereniging geweest om op toeristisch vlak innoverend te werken, nieuwe thema's aan te snijden en het stedelijk beleid te evalueren. Een dergelijke werkwijze werpt vooral vruchten af voor groepen die een algemene rondleiding 'zicht op de stad' aanvragen. Het spectrum wordt breder en de nuance duidelijker. Bij onze toehoorders voelen we duidelijk de appreciatie voor die kwalitatieve benadering.

Het grote publiek komt voor dat type stadsverkenningen niet opdagen. Een zo grote interesse zou trouwens contradictorisch zijn met de ambities van onze vereniging. De grote toeristische trekpleisters en thema's zijn immers ónze zorg niet. Ook het aanbod in het zogenaamde 'cultuurtoerisme' groeit sterk, zodat het steeds moeilijker wordt veel mensen tegelijk te bereiken.

Voor een werkgroep als Mechelenbinnenstebuiten blijft het in

eerste instantie echter belangrijk nieuwe toeristische thema's te ontwikkelen en uit te diepen. Het komt er vooral op aan het publiek gevoelig te maken voor de aanwezigheid of te ontwikkelen kwaliteit van de stad als ons dagelijks leefmilieu. Mechelenbinnenstebuiten wil bij de deelnemers de 'omgevingsbeleving' bevorderen, uitnodigen tot aandachtig kijken en van de stad een 'rijkere' ervaring maken. Daarmee sluiten we onmiddellijk aan bij de doelstellingen van RIM en ongetwijfeld ook bij die van de meeste verenigingen die begaan zijn met het historisch erfgoed en de kwaliteit van het stadsleven.

Patrick Egels.

MECHELEN TIJDENS HET INTERBELLUM

Wederopbouw, art deco en modernisme

Eind dit jaar geeft RIM een boek uit over architectuur, stedenbouw en stadsleven tijdens het interbellum in Mechelen. De auteur van het boek is Patrick Egels. De foto's zijn gemaakt door Frans Geys.

De periode tussen de twee wereldoorlogen is om verschillende redenen interessant. De eerste wereldoorlog had in België een zwaar trauma veroorzaakt. Daardoor kwamen een aantal maatschappelijke ontwikkelingen in een stroomversnelling. De geschiedenis van de twintigste eeuw begint eigenlijk pas echt in 1918, na de eerste wereldbrand. Onze steden hebben een interessant bouwkundig erfgoed dat getuigt van die periode.

Het Mechelse stadsbeeld wordt ook vandaag nog gekenmerkt door een waaier van gebouwen die de mentaliteit van hun tijd uitstralen. De invloed van het interbellum is niet te onderschatten. Na 1918 werd de stad historisch heropgebouwd. Onze visie op het verre verleden is daarom enigszins ingekleurd door de

generatie het in de jaren 20 en 30 voor het zeggen had. In die periode ontstond echter ook een zeer moderne visie op architectuur en stedenbouw. Die visie wordt in het Mechelse stadsbeeld weerspiegeld en blijft een inspiratiebron voor originele ontwerpers van nu.

In het boek worden de verschillende architecturale stromingen van het interbellum in Mechelen uitvoerig toegelicht. Dat gebeurt in de eerste plaats vanuit een poging om de toenmalige tijdsgeschiedenis begrijpbaar te maken. De architectuur van toen kan immers niet los gezien worden van wat er bij de bevolking leefde. Dit boek over wederopbouw, art deco en modernisme tijdens het interbellum in Mechelen is een boeiend verhaal over maatschappelijke tegenstellingen in een woelige periode.

Het is in de eerste plaats de bedoeling om mensen gevoelig te maken voor de kwaliteit van de interbellumarchitectuur in onze stad. Het is immers dringend tijd om onze waardevolle gebouwen uit grootmoeders tijd voor de toekomstige generaties te bewaren.

Binnen enkele weken wordt u uitvoerig geïnformeerd over de publicatiedatum, de aankoopprijs en de voorstelling van het boek.

Patrick Egels

Inhoudstafel RIMNieuws 42

Editoriaal	3
Nieuw gebouwencomplex op de Botermarkt	8
De Lamot-site:	12
Het verhaal van de Pekton	18
Bitterzoetjes	26
Doel van het Mercurius-project voor de Vlaamse regering	29
Het Wandelcircuit van het Commercieel Strategisch Plan	34
De brouwerij Lamot in Klein Willebroek	36
Rimpels	38
Mechelenbinnenstebuiten:	39
Mechelen tijdens het interbellum	41
Komende activiteiten	44

Doelstellingen RIM v.z.w.

RIM v.z.w. (Restauratie Integratie Mechelen) is een vereniging die bekommerd is om de toestand van het Mechels roerend en onroerend cultureel erfgoed.

Omdat zij vindt dat dit erfgoed niet altijd juist gewaardeerd wordt, moet er iets gedaan worden om de situatie te verbeteren.

RIM v.z.w. zal vooral aandacht hebben voor het architecturale en stedenbouwkundige patrimonium in groot Mechelen zonder daarom ander cultureel erfgoed uit te sluiten.

RIM v.z.w. wil sensibiliseren om waardevolle oude panden in stand te houden, te restaureren en te integreren. Integreren betekent ervoor zorgen dat een oud gebouw weer nuttig gebruikt wordt, weer meespeelt in de omgeving en zichzelf zo beschermt tegen verwaarlozing.

RIM v.z.w. wil niet gaan werken naast bestaande organisaties en initiatieven: het wil veeleer een gespreksforum worden, een uitwisselingsplatform bieden. Dit is absoluut nodig wil er een geloofwaardige en gecoördineerde aanpak komen.

RIM v.z.w. wil zowel het grote publiek sensibiliseren als de eigenaars van waardevolle gebouwen en de overheid. Concreet wil zij het grote publiek benaderen met een regelmatig verschijnende nieuwsbrief. Er worden contacten gezocht met eigenaars, overheid en geïnteresseerde organisaties.

Komende activiteiten

Hof Bouwens Vander Boyen
Zaterdag 12 december
10.00 - 11.00 - 14.00 - 15.00 - 16.00

Om het Rimjaar 1998 af te sluiten, stelt de familie DeConinck het "Hof Bouwens Vander Boyen" open aan RIMleden. Onder deskundige leiding van Patrick DeGreef, die als historisch adviseur de restauratie begeleidde, mogen we wat overblijft van dit pand aan de Veemarkt in kleine groepjes bezoeken.

Inschrijven: telefonisch bij Ann VanTuerenhout (015/414252)
Indien u met het antwoordapparaat verbonden wordt, gelieve dan niet alleen uw naam, het aantal personen en het gewenste uur op te geven, maar ook uw telefoonnummer. Zo kunnen we u terug contacteren indien het gevraagde uur volgeboekt is.

Tot 6 december hebben RIM leden voorrang bij de inschrijving.

